

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

20 Ekim 2026

Sayı : 30824082-610 - **17072455**
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa KEMAL
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN DOĞAN BEKİN'İN
TBMM 7/42976 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

7/42976 GK 143

SORULAR

Mardin ili Mazıdağı ilçesinde yer alan ve Cengiz Holding'e bağlı Eti Bakır A.Ş bünyesinde faaliyet gösteren " Fosfat Tesisleri" büyük bir kimyasal üretim üssüne dönüştürülme projesi ile gündeme gelmiştir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na sunulan ÇED başvuru dosyasına göre, mevcut tesis içerisine 450 milyon TL değerinde üç yeni ünite daha eklenecektir. Proje, yer aldığı bölgenin "Özel Endüstri Bölgesi" statüsü sayesinde geniş imtiyazlara sahip iken özellikle bölgenin kısıtlı yeraltı su kaynaklarını ve ekolojik dengesini tehdit ettiği uzmanlar tarafından kamuoyu gündemine getirilmiştir. "Özel Endüstri Bölgesi" ilan edilen ve bu sayede vergi muafiyetinden ruhsatlandırma kolaylıklarına kadar pek çok imtiyazdan yararlanan bölgede, Kobalt Tuzları, Çinko Sülfat ve Oksijen üretim tesisleri kurulacaktır. "Özel Endüstri Bölgesi" statüsünde yer alan tesislerde binlerce ton tehlikeli asit kullanılacak olup bölgede özellikle son yıllarda yaşanan kuraklık sonrası yeraltı ve yerüstü su kaynaklarına olumsuz etkisi en yoğun şekilde hissedileceği muhakkaktır. Bölgede sadece yeni kurulacak "Kobalt Tuzları Üretim Tesisleri"nde saatte 20 metreküp proses suyu ve 86 metreküp soğutma suyu kullanılacaktır. "Oksijen Üretim Tesisleri"nin soğutulması için ise saatte tam 250 metreküp su harcanacaktır. Tesis için, saatte toplam 356 tona ulaşan devasa su ihtiyacının ilk etapta bölgedeki yeraltı su kuyularından karşılanacağı gündeme gelmiştir. Bu durum çok açık bir şekilde göstermektedir ki tesiste yeni kurulacak ünitelerin soğutulması ve işlenmesi amacıyla kısıtlı yeraltı suları büyük tehlike altındadır. Ayrıca binlerce ton tehlikeli asit kullanarak çevresel bir tehdit oluşturduğu da çok açık ortadadır. Söz konusu tesisin yer altı ve yer üstü su kaynaklarına herhangi bir zarar vermemesi ve "sıfır atık" söylemi ile uyumlu, çevre sağlığını gözetir adımları atmak hem bölge insanı hem de ekolojik ve ekonomik açıdan oldukça önemlidir.

Bu bağlamda;

- 1- Cengiz Holding'e ait Eti Bakır A.Ş, Mardin Mazıdağı tesisinin yeni kurulan birimleri için günlük olarak kullanılması düşünülen yeraltı ve yerüstü su kaynağı miktarı hesaplanmış mıdır? Hesaplanmış ise bu miktar günlük, aylık ve yıllık ne kadardır?
- 2- Tesis için kullanılacak su kaynakları için bölgenin kısıtlı su kaynakları, kuraklık ve nüfus artışı gibi hususlar dikkate alınmış mıdır?
- 3- Cengiz Holding'e ait Eti Bakır A.Ş, Mardin Mazıdağı tesisi için kullanacağı yeraltı ve yer üstü su kaynaklarının bölgede yapılan tarıma ve içme suyu kaynaklarına etkisine ilişkin Bakanlığınızca öncesinde bir çalışma yapılmış mıdır? Yapılmış ise bununla ilgili bilgiler kamuoyuyla paylaşılmıştır? Bu konuda ilgili Bakanlıkların görüşü alınmış mıdır?
- 4- Cengiz Holding'e ait Eti Bakır A.Ş, Mardin Mazıdağı tesisinden kaynaklı su kaynaklarının kirlenmesi durumunda, bölgedeki vatandaşların sağlığı üzerindeki etkilerine karşı Bakanlık tarafından önlemler alınmıştır? Alınmış ise bu önlemler nelerdir?

- 5- Cengiz Holding'e ait Eti Bakır A.Ş ait tesise Kastamonu Küre ve Elâzığ madenlerinden çıkarılan pirit küllerinin (atıklarının) Mardin'e taşınacağı yönündeki iddialar gerçeği yansıtmakta mıdır?
- 6- Cengiz Holding'e ait Eti Bakır A.Ş, Mardin Mazıdağı tesisine yönelik ÇED raporu hazırlanmış mıdır? Hazırlanmış ise, bu raporun sonuçları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?
- 7- Söz konusu tesislerin üretim sonrası ortaya çıkacak olan üretim artıklarının imhası, depolanması ve çevreden izolasyonu için hangi önlemler alınmıştır? Bu hususta ÇED raporu dışında bütüncül ve bağımsız bir çevresel etki incelemesi yapılması düşünülmekte midir?

CEVAPLAR

1,2,3,4,5,6,7- Söz konusu proje ile ilgili olarak Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Başvuru Dosyası 13.03.2026 tarihinde Bakanlığımıza sunulmuş olup, ÇED sürecinin başlatıldığı Bakanlığımız internet sitesinde duyurulmuştur. Projenin değerlendirilmesi amacıyla komisyon oluşturularak halkın görüşlerinin alınması için 14.04.2026 tarihinde Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı Toplantısı yapılmıştır. Toplantı ile ilgili duyurular toplantı tarihinden 10 gün öncesinde ulusal ve yerel bir gazetede ilan edilmiştir. 28.04.2026 tarihinde Proje Özel Formatı verilmiştir. Özel format çerçevesinde hazırlanacak olan ÇED Raporu henüz Bakanlığımıza sunulmamış olup, su kullanımı ile ilgili olarak ÇED Başvuru Dosyası'nda; "Yapımı planlanan "Yüksek Saflıkta Kobalt Tuzları Üretim Tesisi"nde proses amaçlı su (20 m3/sa), soğutma amaçlı (86 m3/sa), Oksijen Üretim Tesisi'nde ise soğutma amaçlı su (250 m3/sa) kullanımı söz konusudur. Yapımı planlanan "Çinko Sülfat Mono Hidrat Üretim Tesisi"nde proses ve soğutma amaçlı su kullanımı söz konusu değildir.

Planlanan Kobalt Tuzları Üretim Tesisi'nde proses ve soğutma amaçlı gerekli olan taze su tesis işletmeye geçtiği ilk dönemde yer altı suyundan karşılanacak olup, Kobalt Tuzları Üretim Tesisi işletmeye geçtikten sonra ise tesiste geri devir yapan su (demi water +soğutma suyu) kullanılacaktır. Geri devir suyunda eksilme olduğunda ise ihtiyaç dahilinde ürün depolama havuzundan ya da ihtiyaç duyulması halinde yeraltı suyundan su ilavesi yapılabilecektir. Oksijen Üretim Tesisi'nde gerekli make up suyu ise soğutma kulesinden geri dönen sudan karşılanacaktır. "Yüksek Saflıkta Kobalt Tuzları Üretim Tesisi" nde proses amaçlı kullanılacak proses suyu filtreleme işlemleri ile tekrar kazanılıp proseste yeniden kullanılacak olup, proses atık sularının yeniden tesis içinde değerlendirilmesi sağlanmış olacaktır. Yüksek Saflıkta Kobalt Tuzları Üretim Tesisi"nde ve Oksijen Üretim Tesisi'nde soğutma amaçlı kullanılacak su soğutma kulesinde soğutulduktan sonra tesiste kullanılmak üzere tekrar sisteme geri beslenecektir. Proje kapsamında planlanan Çinko Sülfat Mono Hidrat Üretim Tesisi'nde proses amaçlı su kullanılmadığından buna bağlı olarak da proses atık suları oluşumu söz konusu değildir." Yeraltı su kaynaklarının kirlenmesi ve bozulmasına karşı ÇED Başvuru Dosyası'nda; "Proje kapsamında yeraltı suları ile kaynakların korunması çerçevesinde yürürlükte bulunan 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun, 07 Nisan 2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan

"Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik", 10 Ekim 2012 tarih ve 28437 sayılı "İçme Suyu Temin Edilen Akifer ve Kaynakların Koruma Alanlarının Belirlenmesi Hakkında Tebliğ" hükümlerine ve tebliğ hükümleri doğrultusunda herhangi bir içme suyu koruma alanı belirlenmesi durumunda hiçbir hak iddia edilmeksizin ilan şartlarına uyulacak ve yeraltı sularının korunması çerçevesinde yürürlükte bulunan tüm mevzuata uyulacaktır." "Yeraltı sularının korunması amacıyla, bölgede daha önce açılan gözlem kuyularından alınmakta / alınacak referans numuneler yardımıyla yeraltı suyu kalitelerinin periyodik olarak takibi yapılacak ve yeraltı suyu kalitesinde oluşabilecek değişiklikler takip edilerek ilgili Devlet Su İşleri (DSİ) Bölge Müdürlüğüne bildirilecektir." şeklinde değerlendirmelerde bulunulmuştur. Tesisten kaynaklanacak atıklar ve bertaraf yöntemleri raporun 3.Bölümü "Çevreyi etkileyebilecek olası sorunların belirlenmesi, kirleticilerin miktarı, alıcı ortamla etkileşimi, kümülatif etkilerin belirlenmesi." bölümünde değerlendirilmiştir.

Proje kapsamında Kastamonu Küre ve Elâzığ madenlerinden çıkarılan pirit küllerinin (atıklarının) Mardin ilinde bulunan Eti Bakır A.Ş'ne taşınması söz konusu değildir. Tarım ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Maden ve Petrol İleri Genel Müdürlüğü), Bakanlığımız (Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü- Kimyasallar Yönetimi Dairesi Başkanlığı), Mardin Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü), Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığı söz konusu projenin komisyon üyesi olup, bahse konu projenin ÇED süreci devam etmektedir.

Projeyle ilgili Bakanlığımıza intikal eden/edecek itirazlar ve soru önergesinde belirtilen hususlar da dikkate alınarak, İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu üyesi kurum ve kuruluşlar ile birlikte mer'i ÇED Yönetmeliği kapsamında ÇED sürecinde gerekli değerlendirmeler yapılacaktır.